

Отже, майнові права на хореографічний твір можуть бути предметом авторських договорів спрямованих як на зміну правовласника, так і надання в користування. При укладенні таких договорів слід враховувати специфіку хореографічного твору як об'єкту.

Список використаних джерел:

1. Цивільний кодекс України // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 2003. – № 40–44. – Ст. 356.
2. Закон України «Про авторське право і суміжні права» від 23 грудня 1993 року. Відомості Верховної Ради України від 29.03.1994–1994 р., № 13, стаття 8, 32.
3. URL: <https://studfiles.net/preview/2973912/page:3>.
4. Кирсанова К. А. Интеллектуальные права на хореографическое произведение, его исполнение и постановку: автореферат дис. кандидата юридических наук. – Москва, 2016. – 34 с.
5. Месяшная Е. А. Особенности хореографического произведения / Е. А. Месяшная // Актуальные проблемы интеллектуальной собственности: Матер. Первой всероссийской науч.-практ. конф. 19–20 октября 2006 г.: В 3 т. – М., 2006. – Т. 2. – С. 233.

Степанська Д.О.

студентка,

Науковий керівник: Кривошеїна І.В.

кандидат юридичних наук, доцент,

Київський національний університет імені Тараса Шевченка

ТЕЛЕВІЗІЙНИЙ ФОРМАТ – ЯК ОБ'ЄКТ ПРАВА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

У сьогоdnішньому глобалізаційному світі, в час стрімкого розвитку телебачення та інших медіа сервісів для перегляду телевізійних програм, важко уявити медіа ринок без такої категорії як телевізійний формат. Телевізійні програми, створені на основі формату вже пройшли глядацьку оцінку за кордоном, де і були створені. У наш час набагато вигідніше використовувати вже перевірену ідею, яка пройшла випробування на інтерес у аудиторії. Тому сьогодні, в сфері українського телебачення стрімко розвивається така телевізійна форма як телевізійний формат. З огляду на це, актуальним видається правовий аналіз телевізійного формату як об'єкта права інтелектуальної власності, визначення його основних ознак та характеристик, а також його оцінка в порівнянні з досвідом в зарубіжних країнах.

Метою дослідження є аналіз телевізійного формату як об'єкта права інтелектуальної власності, визначення його основних ознак та характеристик, а також формування власних пропозиції щодо їх вдосконалення з урахуванням зарубіжного досвіду.

Питанню телевізійного формату присвячені дослідження А. Штефан, Н. Федорової, О. Жилінкової, А. Горчакова, Е. Гаврилова, О. Шерстобоевої, Н. Суботи, А. Морана та інших.

В Україні, мова про телеформат починається на початку 2000-х років, коли вітчизняні ЗМІ почали відходити від відвертої політизації телепростору, вважаючи за краще напрямок комерціалізації контенту. Розважальні жанри і формати стали більш різноманітними. Закономірним наслідком цих трансформацій стала націленість медіа підприємств на комерційний успіх. Зі зміною економічних умов змінилися і цілі телебачення: функції освіти, інформування, розвитку особистості, соціальної інтеграції відійшли на другий план, поступившись місцем функції розважальної. Тепер телебачення орієнтується на виробництво емоцій і вражень, відповідно, змінюються і споживчі властивості програм. Для цього телебачення починає використовувати універсальний, відпрацьований механізм створення телепрограми – телевізійний формат. На жаль, у вітчизняному законодавстві відсутнє визначення телевізійного формату. На думку вітчизняного вченого Олени Жилінкової, телевізійний формат — це складний об'єкт телевізійного виробництва, який становить собою сукупність певних елементів, комбінація яких є характерною саме для певного телевізійного продукту, та яка надає йому здатності до ідентифікації [1, с. 59].

Один з найкращих, максимально повних описів ознак та характеристик телевізійного формату запропонувала вчена, кандидат юридичних наук Анна Штефан. На її думку, формат містить опис ідеї, концепції, мети телепередачі, її основних компонентів та принципів їх взаємодії, тобто своєрідне резюме, яке може дати загальне уявлення про телепередачу, її основу та сюжет. Формат також включає перелік всіх дій, які необхідно здійснити для виробництва телепередачі. Він містить сценарій, опис основної та додаткових сюжетних ліній, правила гри чи конкурсу, сюжетні ходи та варіанти розвитку подій. У форматі дається опис головних діючих осіб – ведучих, суддів, експертів, тощо, критерії для відбору учасників шоу, деталізується художнє оформлення, декорації та спеціальні конструкції [2, с. 53].

Під терміном «телевізійний формат» ми повинні розуміти цілісну сукупність об'єктів авторського права, інших об'єктів та/або результатів інтелектуальної власності та/або діяльності, включаючи: концепцію, стилістику телефільмів, телепрограм, оригінальну назву, загальний синопсис (ідея, типажі героїв, персонажів, структура і характеристика випусків, обстановка, ролі провідних учасників, ведучих їх взаємовідносини, типові сцени, сюжети, послідовність сюжетів в телевізійній програмі), сценарії, виробничий досвід, творчі ходи і винаходи режисерів, операторів, сценаристів, монтажерів і інших осіб, залучених до виробництва телевізійної програми, музичні твори, спеціально створені для формату, типові титри, знання і секрети виробництва (ноу-хау), реалізація яких в комплексі була покладена в основу оригінального аудіовізуального твору, ставши його відмінними характеристиками.

У випадку порушення прав на такий «особливий» об'єкт, в Україні скарги обирають шлях захисту цієї категорії через інститут авторського

права, а саме охорони літературного твору – сценарію. В такому випадку правова охорона надається автоматично такому об'єкту. Також, ще одним альтернативним способом захисту є реєстрація назви телевізійного формату як торговельної марки. Перевагою є те, що зареєструвати такий знак можна не лише в Україні, а й за кордоном. Захист та охорона прав інтелектуальної власності на телевізійну програму – спірне питання не тільки в Україні, а й в усьому світі. Ні міжнародними, ні національними нормами країн, в тому числі і України, не закріплено ні поняття телеформату, ні критерії його захисту та охорони.

Зарубіжний досвід не дає відповіді на питання чи є телевізійний формат окремим об'єктом інтелектуальної власності чи ні. На рівні нормативно - правових актів такого закріплення на жаль не існує, проте є не велика, проте вже достатньо сформована міжнародна практика, яка знаходиться в постійному пошуку підходів до кожної окремої справи, пов'язаної з правами на телевізійний формат.

Так, наприклад у 2003 р. Верховний суд Німеччини у справі Sendeformat зазначив, що формат телевізійної програми — це певна сукупність її характерних ознак, які здатні слугувати загальним шаблоном, що формує кожну окрему програму, даючи можливість публіці легко та швидко впізнати кожну передачу, незалежно від її змінюваного змісту, як частину серії телевізійних програм [3]. А вже у 2004 році телевізійний формат був визнаний як об'єкт права інтелектуальної власності згідно з рішенням суду у Бразилії у справі щодо телепрограми «Великий Брат». Відповідно в контексті права, телеформат почали трактувати як організаційно-творчий продукт, в основі якого певна оригінальна ідея, і який складається із певних елементів, комбінація яких є характерною саме для цього телевізійного продукту, та яка надає йому здатності вирізнятися серед інших однорідних об'єктів [4, с. 54].

З проведеного аналізу ми бачимо, що перш за все, телевізійний формат і є основою будь-якої телепрограми. Він має на увазі під собою не тільки ідею, а й її виконання, технічні нюанси, зовнішню візуалізацію, музику, костюми, світлове та інше оформлення. Телевізійний формат об'єднує в собі безліч елементів, які становлять певну систему. Тому захист одного елементу окремо, яким би важливим він не був, не дозволить захистити формат як цілісне системне явище. З огляду на зарубіжний досвід, українське законодавство з права інтелектуальної власності необхідно доповнити таким об'єктом як телевізійний формат, а також визначити його основні ознаки. Саме це забезпечить ефективне вирішення спірних ситуацій на телевізійному ринку як в судовому так і в позасудовому порядку.

Список використаних джерел:

1. Жилінкова О. Правова охорона телевізійного формату як об'єкта права інтелектуальної власності / О. Жилінкова О. // Юридична Україна. – 2011. – № 5. – С. 57–63.
2. Штефан А. Формат телепередачі: сутність, зміст, правова охорона / А. Штефан // Теорія і практика інтелектуальної власності. – 2016. – № 1. – С. 49–58.

3. Ute Klement. Protecting television show formats under copyright law – new developments in common law and civil law countries // *European Intellectual Property Review*. 2007. – №. 2. – P. 52–60.

4. Jonathan Coad. Endemol Wins Copyright Protection For Big Brother In Brazil. URL: <http://www.swanturton.com/ebulletins/archive/JKCBigBrotherFormat.aspx?template=articlesprinter.aspx>.